

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 11. ledna 2011 (17.01)
(OR. en)**

18239/10

**DEVGEN 417
RELEX 1148
ACP 341
OCDE 9
COHAFA 118**

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozích dokumentů:	15912/09 - 11081/10 - 17769/10
Předmět:	Operační rámec pro účinnost pomoci – konsolidované znění

1. Rada pro obecné záležitosti a vnější vztahy přijala dne 17. listopadu 2009 závěry o operačním rámci pro účinnost pomoci¹.
2. Dne 14. června 2010 přijala Rada pro zahraniční věci (ministři pro rozvoj) závěry Rady o dělbě práce na mezistátní úrovni, přičemž doplnila nebo nahradila řadu prvků².
3. Dne 9. prosince 2010 přijala Rada pro zahraniční vztahy (ministři pro rozvoj) závěry Rady o vzájemné odpovědnosti a transparentnosti – čtvrté kapitole operačního rámce EU pro účinnost pomoci³.

¹ dokument 15912/09

² dokument 11081/10

³ dokument 17769/10

4. Znění uvedené v příloze je konsolidované znění zahrnující tyto prvky.
5. Jelikož dne 1. prosince 2009 vstoupila v platnost Smlouva o Evropské unii, byla formulace „Komise a členské státy EU“ na příslušných místech nahrazena formulací „EU a její členské státy“.

**Operační rámec pro účinnost pomoci
konsolidované znění****I. DĚLBA PRÁCE**

1. Kodex chování EU pro doplňkovost a dělbu práce v rámci rozvojové politiky obsahuje základní zásady s příslušnými opatřeními, slouží členským státům a Komisi jako vodítko a měl by být urychleně prováděn ve všech partnerských zemích pragmatickým způsobem, jenž zohlední specifickou situaci v partnerských zemích a podpoří jejich vlastní odpovědnost. Níže uvedená opatření přispívají k posílení činností, které jsou již prováděny v rámci iniciativy urychleného provádění dělby práce. Je třeba přijmout další opatření ke zmenšení překážek bránících pokroku, jež byly zjištěny v rámci monitorovacího systému iniciativy urychleného provádění dělby práce a prostřednictvím misí v jednotlivých zemích. Tato opatření zahrnují zlepšení dialogu o dělbě práce s partnerskými zeměmi a s dalšími dárci, jasnější vymezení rozhodovacích struktur dárců, zlepšení komunikace mezi ústředními orgány dárců a zastoupením v jednotlivých zemích a systematictější shromažďování nezbytných informací mimo jiné prostřednictvím dalšího zlepšení stávajícího monitorovacího systému iniciativy urychleného provádění dělby práce. Členské státy a Komise využijí existujících mechanismů na úrovni jednotlivých zemí s cílem zajistit, aby odpovědnost nesly partnerské země.
2. Zlepšení doplňkovosti a koordinace na úrovni EU má klíčový význam pro podstatné snížení roztržitě pomoci na mezistátní úrovni a pro vyřešení otázky zemí těšících se malé přízni dárců. Tento závazek vyplývá rovněž z kodexu chování. Má-li být tato doplňkovost a koordinace účinná, měla by být založena na výměně informací a dialogu o budoucí angažovanosti, vycházet ze zeměpisného zaměření a priorit jednotlivých zemí a současně respektovat skutečnost, že rozhodnutí členských států v této věci jsou svrchovaná vnitrostátní rozhodnutí. To povede také ke zlepšení procesů dělby práce v rámci jednotlivých zemí, kde by se EU měla snažit působit jako katalyzátor pro subjekty ze zemí mimo EU pod vedením a na vlastní odpovědnost partnerských zemí. Při posilování spolupráce na úrovni EU a snižování nesourodosti hrají klíčovou úlohu ujednání o hlavních dárcích, společné programování a dohody o delegované spolupráci.

EU a její členské státy:

A. Zrychlí iniciativu urychleného provádění dělby práce

3. Opětovně potvrdí svůj politický závazek a svoji úlohu jakožto zprostředkujících nebo podporujících dárců za účelem podpory dělby práce v zemích s iniciativou urychleného provádění, jež jsou pro informaci uvedeny v příloženém seznamu¹. Do seznamu zemí s iniciativou urychleného provádění může být zařazeno více zemí, jakož i zprostředkující a podporující dárci z EU. Členské státy, jež dosud neoznámily připravenost stát se v této fázi předními nebo podporujícími zprostředkovateli, avšak v budoucnu by se této úlohy rády ujaly, se vyzývají, aby tak učinily.
4. V zemích s iniciativou zrychleného provádění dokončí do konce roku 2009 vytvoření sítě dárců EU zprostředkujících a podporujících dělbu práce na úrovni ústředních orgánů i na úrovni jednotlivých zemí s cílem podpořit rozhodování a trvalý dialog o dělbě práce mezi ústředními orgány a zastoupením v jednotlivých zemích a v rámci ústředních orgánů.
5. Souhlasí s tím, že zprostředkující dárci, za pomoci podporujících dárců a jménem dárců z EU,
 - a) budou aktivně spolupracovat s vládou partnerské země a dalšími dárci za účelem podpory dělby práce s cílem zajistit, že dělba práce bude součástí agendy orgánů místního rozvoje a že budou přijata opatření k dosažení skutečného pokroku (v rámci případných stávajících fór);
 - b) podpoří odpovědnost partnerských zemí při vymezování vnitrostátních priorit (ve strategii na omezení chudoby a střednědobém výdajovém rámci nebo podobné rozvojové strategii a rozpočtu) a vedoucí úlohu partnerských vlád při stanovování priorit z hlediska úlohy dárců a zapojení jednotlivých odvětví. Partnerské země budou vybízeny k určení oblastí, v nichž by mohlo dojít ke zvýšení nebo snížení podpory, a k uvedení svých preferencí ohledně toho, kteří dárci by se měli v jednotlivých odvětvích i nadále aktivně angažovat;

¹ Pro informaci je připojen seznam zprostředkujících a podporujících dárců platný k měsíci listopadu roku 2009.

- c) budou spolupracovat s partnerskými zeměmi a všemi dárci při shromažďování nezbytných informací a zabývat se přípravami na dělbu práce, tj. mapovat, „co kdo dělá“, pokud možno na základě existujících systémů partnerských zemí pro řízení pomoci;
- d) vyzvou k provádění vlastního hodnocení toho, kteří dárci a v kterých odvětvích mají komparativní výhody, a k určení případných možností dalšího postupu, pokud jde o programové cykly v oblasti dárcovství a ujednání o hlavním dárce;
- e) budou pořádat s partnerskými vládami, místními zástupci EU a dalšími dárce společná zasedání nebo společné mise v jednotlivých zemích na patřičné úrovni s cílem odstranit zbývající nedostatky v oblasti informovanosti, odhalit překážky a usnadnit rozhodování a dohodu o dalším postupu v oblasti dělby práce. Do konce roku 2009 hlavní zprostředkovatelé společně vypracují předběžný harmonogram těchto akcí na základě případných příspěvků partnerských zemí;
- f) na základě probíhající činnosti a dalších kroků v souladu s výše popsány opatřeními vypracují za účelem provádění dělby práce do 31. března roku 2010 společný akční plán a časový rámec pro každou zemi s iniciativou urychleného provádění dělby práce. Uvedený plán má být založen na kodexu chování a souboru nástrojů pro dělbu práce, mimo jiné s přihlédnutím k mezinárodním zásadám a osvědčeným postupům týkajícím se dělby práce zajištěné jednotlivými zeměmi². Společný akční plán by měl být koordinován s partnerskými zeměmi a dalšími dárce, aby mohl být začleněn do společných strategií pomoci tam, kde tyto strategie existují;
- g) podpoří výměnu názorů na společné víceleté programování tím, že:
 - i) usnadní provádění společného rámce pro přípravu strategických dokumentů jednotlivých zemí a společného víceletého plánování z března roku 2006³, včetně převzetí iniciativy při vypracovávání doporučení v souvislosti s procesem popsaným níže v bodu B.7,

² Dokument s osvědčenými postupy, který byl předložen pracovní skupině Výboru OECD pro účinnost rozvojové pomoci, stanoví osm zásad dělby práce zajištěné jednotlivými zeměmi a doplňkovosti. Viz <http://oecd.org/dataoecd/32/21/43408412.pdf>

³ Závěry Rady o financování rozvoje a o účinnosti pomoci: poskytovat více pomoci rychleji a lépe (dokument 8243/1/06 REV 1 ze dne 7. dubna 2006). Viz též dokument 7068/06.

- ii) budou usilovat o vypracování společných strategií pomoci ve všech partnerských zemích s iniciativou urychleného provádění dělby práce,
- iii) během fáze zjišťování budou konzultovat další dárce z EU na úrovni jednotlivých zemí ohledně dokumentů týkajících se víceletého programování v zájmu posílení součinnosti a omezení izolovaných akcí;

přičemž obě strany budou současně usilovat o omezení používání vertikálních fondů nebo nástrojů mimo víceleté programování a respektovat priority dohodnuté s vládami partnerských zemí. Změny politických priorit by měly být zohledněny prostřednictvím nového programování, aby se tak zamezilo přijímání opatření ad hoc.

6. Na podporu tohoto procesu na úrovni jednotlivých zemí budou zpočátku na zkoušku pořádána zasedání EU, na kterých i) budou zprostředkující dárce EU podávat zprávy o pokroku, jehož dosahují a ii) budou projednávány další kroky, jež je třeba učinit v případě vybraných zemí se zapojením zástupců z místních delegací EU/zastupitelských úřadů/územních pracovišť. Výsledky společného procesu monitorování iniciativy urychleného provádění dělby práce mohou sloužit jako základ pro výběr jednotlivých zemí.

B. Budou usilovat o odvětvovou koncentraci prostřednictvím nového zaměření a společného programování

7. Budou usilovat o plnění závazků obsažených v kodexu chování a týkajících se odvětvové koncentrace v rámci příslušných procesů programování v jednotlivých zemích. Budou připravovat, provádět a vyměňovat si informace o odpovědných plánech na ústup z odvětví za účelem posílené odvětvové koncentrace⁴, a to na základě dialogu s partnerskými vládami a dalšími dárce, jakož i analýzy dopadů případných nedostatků v oblasti financování.

⁴ Budou zohledněna specifika evropského nástroje sousedství a partnerství řízeného Komisí.

8. Zvýší účast na společném víceletém programování vycházejícím z rozvojových strategií partnerských zemí a využijí společné programování EU jako praktický nástroj dalšího rozvoje dělby práce. Za tímto účelem stanoví do července roku 2010 určitý počet zemí, v jejichž případě bude EU pracovat na provádění společného programování tak, aby bylo plně funkční do roku 2014, přičemž nejprve se zaměří na země s iniciativou urychleného provádění dělby práce. Společné programování bude prováděno v souladu se společným rámcem pro přípravu strategických dokumentů jednotlivých zemí z roku 2006 a společným víceletým plánováním. Tento proces by měl být flexibilní a otevřený a měl by být založen na stávajících analýzách, postupech a ujednáních, v maximální možné míře za široké účasti dárců. Jakmile již bude probíhat vypracování společných strategií, jako jsou strategie společné pomoci nebo podobné procesy, společné programování EU doplní, posílí a bude pokud možno součástí těchto stávajících procesů, s cílem zabránit zbytečným souběžným procesům.

C. Budou na úrovni ústředních orgánů i na úrovni jednotlivých zemí systematicky monitorovat pokrok

9. Na základě veškerých existujících údajů, včetně statistických údajů Výboru OECD pro rozvojovou pomoc týkajících se minulých, současných i budoucích činností, procesu podávání zpráv stanoveného na konferenci v Monterrey (počínaje jarem roku 2010) a monitorování iniciativy urychleného provádění dělby práce budou vyhodnocovat:
- a) důkazy o (zvýšené) odvětvové koncentraci každého dárce EU na úrovni jednotlivých zemí prostřednictvím využití statistických údajů o minulých, současných a budoucích tocích programovatelné pomoci zemím;
 - b) pokrok dosažený na úrovni jednotlivých zemí v souvislosti s procesy dělby práce včetně společného programování, jakož i získané poznatky;
 - c) jaké činnosti vykonávají zprostředkující dárci v ústředí a na úrovni jednotlivých zemí na podporu dělby práce;
 - d) zkušenosti získané v rámci delegované spolupráce;
 - e) jak dárci z EU začlenili dělbu práce do svých procesů strategického plánování;
 - f) důkazy o nižších transakčních nákladech v důsledku dělby práce, například prostřednictvím lepšího politického dialogu, racionalizace poskytování pomoci a zajišťování účinnosti pomoci a rozvoje;
 - g) úlohu partnerských zemí a účast dárců mimo EU.

Monitorovací procesy budou koordinovány a hodnocení bude předmětem jednání na technické úrovni a na úrovni Rady.

D. Budou spolupracovat v oblasti odborné přípravy zaměřené na dělbu práce

10. Zajistí odbornou přípravu a vedení personálu, které by pokud možno měly probíhat společně, a to na podporu dělby práce na úrovni ústředí i na úrovni partnerských zemí⁵.

E. Dělbba práce na mezistátní úrovni: omezení roztržštěnosti pomoci a zamezení nevhodnému zvyšování počtu dárců

11. Prostřednictvím každoročního dotazníku podle konference v Monterrey a na základě údajů Výboru OECD pro rozvojovou pomoc sdílí a vyměňují si informace o zeměpisném zaměření, prioritách jednotlivých zemí a ukončení angažovanosti, včetně probíhajících procesů, s cílem vypracovat plán příležitostí pro zajištění maximálního možného vlivu dárců EU nebo připravit případná společná rozhodnutí na vnitrostátní úrovni. Komise zprostředkuje všechny odpovědi členským státům. Komise připraví společně s členskými státy a případně s přispěním odborníků Výboru OECD pro rozvojovou pomoc příslušné otázky pro každoroční dotazník.
12. Každoročně pořádají setkání na úrovni odborníků zaměřená na analýzu a projednání výsledků výměny informací zejména s cílem snížit roztržštěnost pomoci na mezistátní úrovni a zamezit nevhodnému zvyšování počtu dárců. Cílem této výměny informací je zajistit, aby svrchovaná vnitrostátní rozhodnutí byla přijímána na základě dostatečných informací, mimo jiné i s ohledem na záměry ostatních členských států a příležitosti pro působení EU. Informovaná rozhodnutí mají také zajistit společné řešení problematiky zemí, které se těší malé přízni dárců, a situací, kdy partnerské země zaostávají ve své schopnosti plnit rozvojové cíle tisíciletí.

⁵ V této souvislosti lze využít existující iniciativy/programy jako například Train4Dev (společná síť pro rozvoj schopností dárců). Jde o otevřené fórum pro dárcovské agentury a mnohostranné organizace, jež mají více než 25 členů. Činnost sítě „Train4Dev“ spočívá v pořádání výročních zasedání, kdy podskupiny pracují na prioritních tématech, a společných vzdělávacích akcí a otevřených kurzů.

13. Toho by mohlo být dosaženo například poskytnutím dodatečných prostředků příslušným partnerským zemím nebo přechodným delegováním spolupráce na jiný členský stát nebo na Komisi. Členské státy by měly usilovat o lepší zeměpisné zaměření a stanovení jasných priorit jednotlivých zemí, zatímco Komise by měla využít své celosvětové působnosti a hrát aktivnější úlohu v zemích těšících se malé přízni dárců.
14. Průběžně informují Radu o výsledcích této každoroční činnosti.
15. V souladu se zásadami Pařížské deklarace a akčního programu z Akkry dodržují v průběhu tohoto procesu níže uvedené zásady:
 - a) zajištění neutrálního nebo přínosného vlivu na celkový objem pomoci;
 - b) uplatnění zvláštních ohledů na ty členské státy, které přistoupily k EU po roce 2004 a které mohou otázku dělby práce na mezistátní úrovni vnímat nikoli z pohledu ukončení, ale naopak zahájení angažovanosti;
 - c) zajištění okamžité komunikace s příslušnými partnery, jakmile má EU předběžnou představu o provádění dělby práce na mezistátní úrovni, aby mohla být do rozhodovacích procesů dárcovských zemí zahrnuta stanoviska partnerských zemí.

II. VYUŽÍVÁNÍ SYSTÉMŮ JEDNOTLIVÝCH ZEMÍ

1. Využívání systémů jednotlivých zemí je důležité pro celkové přizpůsobení. V akčním programu z Akkry se vyžaduje, aby dárce přednostně využívali systémy jednotlivých zemí s cílem snížit pro partnerské země zátěž spojenou se správou pomoci, aby harmonizovali přístupy k dárcovství na úrovni jednotlivých zemí a přizpůsobili se vnitrostátním politikám, postupům a systémům. Dárce se rovněž vyzývají k neprodlené výměně návrhů ohledně plnění tohoto závazku. V akčním programu z Akkry se dále uvádí, že úspěšný rozvoj do značné míry závisí na tom, jak je vláda prostřednictvím vlastních institucí a systémů schopná provádět své politiky a řídit veřejné zdroje. Míra pokroku, které jednotlivé země dosáhly při zlepšování kvality svých systémů, se značně liší; ani v případě, kdy v určitých zemích kvalitní systémy existují, dárce je často nevyužívají.

2. Akční program z Akkry obecně definuje systémy jednotlivých zemí. V některých partnerských zemích bude zapotřebí provést nejprve částečné přizpůsobení systému dané země v souladu s akčním programem z Akkry a současně přijmout nezbytná opatření na jeho posílení a širší využití.
3. Evropský konsensus o rozvoji vybízí k využívání rozpočtové podpory v případech, kdy to okolnosti umožňují, tj. k plnému využívání systémů jednotlivých zemí. V současnosti je značná část rozvojové pomoci EU poskytována prostřednictvím projektů. Přijetí opatření k zajištění vyšší míry využívání systémů jednotlivých zemí za účelem podpory projektů je tedy rovněž klíčovou prioritou, přičemž je současně třeba usilovat o větší využívání přístupů vycházejících z jednotlivých programů, jak k tomu vyzývá pařížské prohlášení a akční program z Akkry.
4. Následující opatření jsou zaměřena na větší využívání systémů partnerských zemí, avšak obdobné postupy lze zvážit i v souvislosti s regionálními a dalšími mnohostrannými organizacemi.

EU a její členské státy:

A. Přednostní používání systémů jednotlivých zemí

5. Budou provádět pravidelný přezkum projektů v oblasti pomoci, aby napomohly k většímu využívání systémů jednotlivých zemí a reagovaly na závazek učiněný v rámci pařížského prohlášení ohledně většího využívání přístupů založených na programech.
6. Do června roku 2010 provedou posouzení s cílem určit vnitřní omezení související například s právními, procesními, politickými a kulturními otázkami a s odbornou přípravou personálu; zaměří se rovněž na pobídky k využívání systémů partnerských zemí, zváží využití nástroje pro vlastní hodnocení a příručky osvědčených postupů týkajících se dárcovských pobídek, které nechala vypracovat Pracovní skupina pro účinnost pomoci, provedou analýzu opatření, která je třeba přijmout, a zaměří se na uvedená omezení tak, aby mohla být v případě potřeby do konce roku 2010 zvýšena míra využívání systémů jednotlivých zemí dárce z EU.

7. V případech, kdy lze přizpůsobení systémům jednotlivých zemí provést pouze částečně, budou mít za to, že pokud existuje plán, rozpočet, souhlas parlamentu a závěrečná zpráva⁶, dokládá to minimální míru využívání systémů pro veškerou programovatelnou pomoc státním institucím v dané zemi.
8. Provedou přezkum koncepce nástrojů pomoci, bez ohledu na jejich formu tak, aby využívání systémů jednotlivých zemí bylo považováno za řešení první volby, přičemž současně zajistí řádnou kontrolu rozvojové pomoci a odpovědnost za ni. Mezi plánovaná opatření patří:
 - a) začlenit do interních dokumentů týkajících se projektů a programů zvláštní oddíl, ve kterém bude uvedeno, i) v kterých případech lze systémy daných zemí využívat a jakým způsobem to bude prováděno, a ii) v kterých případech systémy jednotlivých zemí využít nelze, jaká opatření byla zavedena pro překonání tohoto omezení a rovněž zde budou transparentně uvedeny důvody bránící využití uvedených systémů;
 - b) posoudit možnost přednostního využití systémů jednotlivých zemí pro každou fázi plánování, programování a provádění projektu, a určit, kdy je možné tyto systémy využít v plném rozsahu nebo jen částečně, a
 - c) vyměňovat si informace ohledně úsilí o větší využívání systémů jednotlivých zemí s vládou partnerské země, jinými dárci a zúčastněnými stranami.
9. Komise a členské státy začátkem roku 2010 zahájí dialog zaměřený na koordinovaný přístup k rozpočtové podpoře.
10. Budou usilovat o lepší porozumění výhodám využívání systémů jednotlivých zemí a rizikům spojeným s jejich nevyužitím, a to například shromažďováním osvědčených postupů, údajů a podkladů, jakož i prováděním případových studií. Tato činnost by měla být prováděna v úzké koordinaci s Pracovní skupinou pro účinnost pomoci.

⁶ Jinými slovy, že veškerá pomoc je zahrnuta do strategického plánování agentur využívajících poskytnuté prostředky, vykázána v rozpočtovém dokumentu, zahrnuta do příjmů a výdajů schválených parlamentem a do zpráv, které vláda následně vypracovává.

11. Do konce roku 2010 shromáždí příklady osvědčených postupů při využívání systémů jednotlivých zemí v praxi. Je třeba shromažďovat zkušenosti s využíváním systémů jednotlivých zemí při monitorování a hodnocení, aby bylo možné na příslušných fórech vypracovat mezinárodní pokyny.
12. Zajistí odbornou přípravu a vedení personálu, které by pokud možno měly probíhat společně, s cílem zvýšit využívání systémů jednotlivých zemí na centrální úrovni i na úrovni partnerských zemí.⁷
13. Podpoří rozvoj schopností partnerských zemí zlepšit kvalitu svých vlastních systémů.

B. Provádění společného hodnocení s cílem podpořit využívání systémů jednotlivých zemí

14. Budou podporovat partnerské země v provádění společných víceletých diagnostických pracovních programů za účelem hodnocení správy veřejných financí, a to v koordinaci s pracovními skupinami Výboru OECD pro rozvojovou pomoc zabývajícími se správou veřejných financí a veřejnými zakázkami.
15. Přijmou rámec pro měření výkonnosti vypracovaný útvarem pro veřejné výdaje a finanční účetnictví (PEFA) jakožto nástroj, který EU upřednostňuje při hodnocení kvality správy veřejných financí, a vyzvou partnerské země a dárce, aby jej v souladu s pokyny sekretariátu PEFA využívaly a rozvíjely.
16. Budou usilovat o harmonizaci hodnocení, a to prostřednictvím:
 - a) využívání existujících společných nástrojů v plném rozsahu, přičemž výchozím bodem bude PEFA. Dokud nebude přístup EU plně harmonizován, mohou všichni dárce z EU využívat diagnostické nástroje Evropské komise i členských států;

⁷ V této souvislosti lze využít existující iniciativy/programy jako například Train4Dev.

- b) společného úsilí o další vytváření a harmonizaci metod pro hodnocení systémů jednotlivých zemí, pokud jde o využívání podpory projektu, a to na základě rámce PEFA pro měření výkonnosti a mezinárodně uznávaných norem. Komise se za tímto účelem vybízí, aby se touto otázkou zabývala v rámci nadcházejícího přezkumu finančního nařízení týkajícího se souhrnného rozpočtu ES. V rámci Pracovní skupiny pro účinnost pomoci je třeba zajistit koordinaci s činnostmi probíhajícími na mezinárodní úrovni. V úvahu je třeba vzít rovněž přístupy jiných dárců a v případě potřeby vyvíjet další činnost v rámci společných hodnocení, studií a přezkumů.

17. Poskytnou hodnocení vypracovaná jedním z dárců z EU i ostatním dárcům z EU s cílem zamezit dvojí práci a zbytečným požadavkům vůči partnerským zemím. Například hodnocení vypracovaná Komisí v souladu s jejími finančními nařízeními by byla k dispozici členským státům pro účely jejich rozhodování a naopak, s výhradou zavedení nezbytných opatření a s přihlédnutím k relevantním a konkrétním právním požadavkům členských států.

C. Budou podporovat obecnou vlastní odpovědnost a odpovědnost na vnitrostátní úrovni

18. Budou podporovat úlohu parlamentů v rámci rozpočtového procesu v partnerských zemích, a to posilováním jejich kapacity, zlepšováním přístupnosti a transparentnosti rozpočtové dokumentace a podporou zapojení parlamentů do diskuze o financování rozvoje, a to i v rámci probíhajících dialogů s partnerskými zeměmi. V této souvislosti je mimo jiné třeba umožnit demokratickou kontrolu finanční pomoci od dárců EU v rámci procesů používaných partnerskými zeměmi.
19. Budou podporovat úlohu parlamentů, občanské společnosti, sdělovacích prostředků, nejvyšších kontrolních orgánů a agentur sledujících veřejné zakázky v souvislosti s vyžadováním odpovědnosti vlády za veřejné výdaje.

D. Budou sledovat pokrok, získávat poznatky a informovat o výsledcích

20. V rámci každoročního dotazníku podle konference v Monterrey poskytnou kromě informací stanovených v monitorovacím průzkumu podle pařížského prohlášení vybrané klíčové informace o pokroku ve využívání systémů jednotlivých zemí pro všechny typy pomoci a souhrnnou analýzu důvodů bránících využití těchto systémů. Odpovědi budou v roce 2010 projednány na technické úrovni a v Radě po zveřejnění výroční zprávy navazující na konferenci v Monterrey. Výše uvedené činnosti by měly vyústit v dialog na úrovni EU zaměřený na posílení využívání systémů jednotlivých zemí a na porovnání postupů na základě prvků obsažených v těchto hlavních zásadách.
21. Zahájí dialog s partnerskými zeměmi a dalšími dárci na úrovni jednotlivých zemí i na mezinárodní úrovni v rámci zavedených fór, zejména v rámci Pracovní skupiny pro účinnost pomoci, s cílem zohlednit výsledky a pokrok při používání systémů jednotlivých zemí. Na úrovni jednotlivých zemí bude EU prosazovat a podporovat transparentní každoroční přezkumy a diskuze o využívání systémů jednotlivých zemí, které budou probíhat pod vedením příslušných partnerů. Uvedené diskuze by pokud možno měly probíhat v rámci existujících společných konzultačních mechanismů. Pokud fóra pro posílení vzájemné odpovědnosti za využívání systémů jednotlivých zemí dosud neexistují, je třeba podporovat jejich zřízení. Cílem tohoto dialogu by mělo být konkrétní určení osvědčených dárcovských postupů a standardních vládních postupů pro využívání systémů jednotlivých zemí, mimo jiné pro účely projektové podpory. Do dialogu by se v případě potřeby měly zapojit i příslušné zúčastněné strany, jako jsou například parlamenty, místní orgány, nejvyšší kontrolní orgány, agentury sledující veřejné zakázky a občanská společnost. Je třeba podporovat mechanismy vzájemné odpovědnosti na úrovni jednotlivých zemí v zájmu vytvoření fóra pro jednání o závazcích v oblasti účinnosti pomoci, včetně využívání systémů jednotlivých zemí, jakož i pro dohody o činnostech na místní úrovni.
22. Zahájí dialog se svými parlamenty a národními kontrolními úřady o využívání systémů jednotlivých zemí a o jejich dopadech a přínosech, případně budou v tomto dialogu pokračovat.
23. Určí a budou formulovat společná sdělení o závazcích využívat systémy jednotlivých zemí a o získaných poznatcích, budou sdílet zkušenosti a poskytovat širší veřejnosti informace o výsledcích zúčastněných stran při využívání systémů jednotlivých zemí, například informace z průzkumu podle pařížského prohlášení.

III. TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE V ZÁJMU POSÍLENÉHO ROZVOJE KAPACIT

1. V akčním programu z Akkry se uvádí, že bez dostatečně silných kapacit – silné instituce, systémy a odborné znalosti na místní úrovni – nemohou rozvojové země v plném rozsahu považovat rozvojové procesy za vlastní ani je řídit. Dárci z EU proto v souladu s akčním programem z Akkry budou směřovat k harmonizaci svých přístupů týkajících se technické spolupráce a společně poskytnou prostředky pro mobilizaci odborníků. Harmonizace musí být zaměřena na všechny aspekty technické spolupráce. Klíčovými složkami přístupu EU jsou vlastní odpovědnost a vedoucí úloha partnerských zemí, přístup založený na poptávce, kdy technická spolupráce není poskytována automaticky, orientace na výsledek a zaměření na rozvoj kapacit.
2. Rada vítá probíhající iniciativu Komise, která mapuje zkušenosti několika členských států, pokud jde o přechodné období, a se zájmem očekává konkrétní návrhy, které mají být v této souvislosti předloženy do konce roku 2009. Rada vyzývá členské státy a Komisi, aby ve vhodných případech využily zkušeností získaných v rámci přechodného období při technické spolupráci a širších programů rozvojové spolupráce, a to s cílem podpořit budování kapacit v partnerských zemích.

EU a její členské státy:

A. Podpoří přizpůsobování, odpovědnost jednotlivých zemí za řízení technické spolupráce a využívání místních a regionálních odborných znalostí

3. Přizpůsobí technickou spolupráci politikám a plánům partnerských zemí, přednostně budou využívat systémy partnerských zemí a budou spolupracovat s institucemi partnerských zemí. V souladu s akčním programem z Akkry se uplatňuje širší přístup k systémům jednotlivých zemí, a to za účelem:
 - a) využití struktur pro zajištění odpovědnosti obvykle využívaných v partnerských zemích, jakož i jejich kanálů pro financování, prováděcích systému a systémů pro sledování výsledků a podávání zpráv, a začlenění technické spolupráce do běžného plánování a sestavování rozpočtu. Dárci budou usilovat o harmonizaci svých požadavků v oblasti výkaznictví a odpovědnosti a uvedou je do souladu se systémy používanými v partnerských zemích;

- b) pomoci partnerské zemi při postupném budování kapacit s cílem zavést systémy řízené danou zemí a posílit instituce, aby mohly v plném rozsahu řídit technickou spoluprací, a to v případech, kdy ještě není možné pro účely technické spolupráce využívat systém dané země.
4. Budou podporovat vedoucí úlohu partnerských zemí při vyhodnocování potřeb a při určování, který typ technické spolupráce nejlépe odpovídá jejich potřebám. Na žádost partnerských zemí budou nápomocny při stanovování potřeb a očekávaných výsledků a při vypracovávání mandátu pro oblast technické spolupráce a pod vedením partnerské země se budou účastnit společných příprav. Pokud je partnerská země příjemcem technické spolupráce materiální povahy, je třeba, aby řídicí mechanismy a mechanismy odpovědnosti zajistily vlastní odpovědnost dané země.
5. Zajistí transparentnost nákladů souvisejících s poskytováním technické spolupráce (včetně nákladů na poskytování technické spolupráce materiální povahy) a budou se řídit zásadou sdílení nákladů (a to i pokud jde o prostředky poskytnuté partnerskou zemí).
6. Přizpůsobí dárcovské postupy a pravidla tak, aby svým partnerům umožnily využívat místní a regionální zdroje a odborné znalosti, pokud je to považováno za vhodné.
7. Prozkoumají možnosti třístranné spolupráce a meziinstitucionálního partnerství, což by umožnilo začlenit místní a regionální poskytovatele technické spolupráce. Pokud je to zapotřebí a možné, posílí individuální a institucionální kapacity při poskytování spolupráce v linii jih-jih, a to i prostřednictvím třístranné spolupráce.

B. Zamezí fungování paralelních útvarů pro provádění projektů a paralelních pobídkových systémů pod vedením dárců

8. Zamezí zřizování nových paralelních útvarů pro provádění projektů⁸. Ve spolupráci s partnery vypracují přehled existujících paralelních útvarů pro provádění projektů, kriticky vyhodnotí jejich opodstatněnost a připraví cestovní mapu pro jejich postupné zrušení nebo začlenění do řádných struktur pro zajištění odpovědnosti při současném zohlednění kapacit místních partnerů.

⁸ Použijí se definice/kritéria, které pro paralelní útvary pro provádění projektů uplatňuje Výbor OECD pro rozvojovou pomoc.

9. Společně s partnery se zaměří na otázky související s pobídkami, které jsou součástí rozvoje kapacit. Budou harmonizovaným způsobem využívat stávající vnitrostátní systémy odměňování a pobídkové systémy nebo, pokud to nebude možné, budou napomáhat při reformě stávajících systémů, a to zejména tím, že se zaměří na reformu civilního sektoru s cílem zajistit udržitelnost příslušných opatření. Zamezí fungování paralelních systémů odměňování a vyplácení příplatků (tzv. topping up).

C. Přízpůsobí ustanovení o technické spolupráci nestabilním podmínkám

10. V případě, že partneři nebudou schopni v dostatečné míře zajistit vedení, převezmou iniciativu při analyzování a přípravě opatření v oblasti technické spolupráce. Technická spolupráce bude poskytována a řízena pouze dočasně a v určitých časových sekvencích. Technická spolupráce bude poskytována takovým způsobem, který partnery stimuluje k převzetí odpovědnosti za její průběh.
11. Posílí vnitřní soudržnost při poskytování technické spolupráce různými vnitrostátními útvary, jako jsou například útvary pro bezpečnost, zahraniční věci nebo rozvoj. Tato podpora by měla být koordinována a harmonizována s podporou poskytovanou jinými dárci.

D. Budou hodnotit a monitorovat

12. Budou monitorovat a selektivně informovat o provádění mezinárodní závazků a závazků EU v oblasti technické spolupráce v souladu s tímto přístupem EU. Je třeba vynaložit veškeré úsilí nezbytné k zajištění účasti partnerské země na monitorování. O přijatých opatřeních je třeba každoročně informovat v rámci zprávy podle konference v Monterrey a rovněž v rámci monitorovacího procesu podle pařížského prohlášení, přičemž je třeba zamezit zbytečné dvojí práci.
13. Budou využívat stávajících mechanismů EU, a to i na úrovni jednotlivých zemí, jakož i sítí pro zajištění účinnosti pomoci a rozvoj kapacit, s cílem usnadnit provádění tohoto přístupu. Pro tentýž účel mohou rovněž vypracovat pokyny týkající se příkladů osvědčených postupů.
14. Zúčastní se společného obecného procesu vzdělávání zaměřeného na lepší poskytování technické spolupráce, včetně omezování počtu útvarů pro provádění projektů, a to v rámci společných hodnocení, studií a iniciativ v oblasti řízení znalostí, jako jsou například elektronická diskusní fóra.

15. Budou aktivně podporovat odbornou přípravu v rámci různých vzdělávacích sítí zaměřených na rozvoj kapacit. Ve vhodných případech bude tato podpora poskytována v rámci partnerství s existujícími iniciativami prováděnými Výborem OECD pro rozvojovou pomoc, jakož i s iniciativami organizovanými mnohostrannými institucemi.⁹
16. Budou obsáhle informovat o tomto přístupu EU s cílem zvýšit informovanost zúčastněných stran a získat podporu pro provádění opatření EU.
17. Budou podporovat propojení mezi sítěmi Výboru OECD pro rozvojovou pomoc a sítěmi v oblasti rozvoje kapacit, zejména těmi, v nichž jsou zastoupeny jižní země, jako jsou aliance pro rozvojovou spolupráci¹⁰, a to za účelem provádění výše uvedených opatření a rovněž s cílem vypracovat náležitou bilanci dosaženého pokroku pro nadcházející fórum na vysoké úrovni o účinnosti pomoci, jež se bude konat v roce 2011.

IV. ODPOVĚDNOST A TRANSPARENTNOST

1. Transparentnost a odpovědnost jsou zásadními prvky účinnosti pomoci. V akčním programu z Akkry se dárci a partnerské země dohodli, že poskytnou včasné a podrobné informace o současných a budoucích tocích pomoci, což rozvojovým zemím umožní přesnější rozpočet, účetnictví a audit. Proto je přijetí kroků ke zvýšení míry poskytovaných informací o pomoci v rámci systémů a procesů jednotlivých zemí klíčovou prioritou.

⁹ Odkazuje se tím zejména na iniciativy Výboru OECD pro rozvojovou pomoc, iniciativy LenCD a Train4Dev, jakož i iniciativy uskutečňované jinými mnohostrannými institucemi. Pokud jde o Train4Dev, viz poznámka pod čarou č. 11. Vzdělávací síť v oblasti rozvoje kapacit (LenCD) je neformální síť analytiků a odborníků z praxe, jejímž cílem je vytvoření globální komunity zabývající se praktickými postupy v oblasti rozvoje kapacit. Tato síť přispěla ke zvýšení povědomí o rozvoji kapacit a k podpoře poradenství v této oblasti, zejména v kontextu akčního programu z Akkry.

¹⁰ Aliance pro rozvojovou spolupráci je fórem pro partnerství pod vedením jižních zemí, na němž mohou přední političtí představitelé partnerských zemí jednat o prioritách v oblasti kapacit a výzvách stanovených v akčním programu z Akkry. Aliance pro rozvojovou spolupráci sdružuje vysoké činitele z partnerských zemí zapojené do tvorby politik, dárcovské agentury a klíčové mnohostranné instituce zapojené do rozvojové spolupráce.

EU a její členské státy¹¹:

A. Zvýší transparentnost pomoci

2. Zveřejní informace o objemu a přidělování pomoci podle standardního formátu ohlašovacího systému věřitelů (CRS) OECD/DAC a zajistí, aby údaje byly mezinárodně srovnatelné. EU a její členské státy dále prověří možnost využití systému „Transparent Aid“ (TR AID)¹², aby zajistily snadný přístup k informacím a jejich sdílení a případně zveřejňování¹³:
 - a) v první fázi, od roku 2011 s ohledem na čtvrté fórum na vysoké úrovni v Busanu, dobrovolně a s možností zvolit si libovolně formát údajů;
 - b) na základě vyhodnocení zkušeností v první fázi, které bude provedeno do konce roku 2012, EU a její členské státy rozhodnou, zda přikročí k plnohodnotnému zavedení systému TR AID v rámci celé EU.
3. Při dodržení programových cyklů jednotlivých členských států poskytnou ostatním členským státům EU, partnerským zemím a sekretariátu OECD/DAC, a to jednou ročně počínaje koncem roku 2011, orientační výhledové informace o výdajích na rozvoj na úrovni jednotlivých zemí:

¹¹ V případě členských států, jež dosud členy OECD/DAC nejsou, bude tento závazek proveden s přihlédnutím ke krokům nezbytným k tomu, aby bylo toto výkaznictví a poskytování výhledových informací o přidělování pomoci možné. Při vykazování a zveřejňování informací o jejich objemu pomoci a jejím přidělování budou tyto členské státy usilovat o dodržování příslušných metodik, jež stanovila OECD/DAC.

¹² TR-AID je on-line systém, který v současnosti používá Komise a který kombinuje údaje z mnoha zdrojů a poskytuje snadný přístup k uceleným informacím tak, že údaje lze využít pro výkaznictví nebo rozhodovací procesy.

¹³ V operačních pravidlech systému TR AID, které vypracují společně EU a zúčastněné členské státy, bude jasně stanovena povaha poskytnutých údajů, např. předběžné a orientační nebo ověřené a konečné údaje.

- a) alespoň na základě přehledu DAC o metodice pro budoucí výdajové plánování dárců zveřejní údaje týkající se výhledu na minimálně tři a maximálně pět let dopředu ohledně celkových výdajů na pomoc, jsou-li tyto údaje k dispozici, avšak budou usilovat o dosažení plného souladu;
 - b) zveřejní údaje týkající se výhledu na minimálně tři a maximálně pět let dopředu ohledně přidělování pomoci jednotlivým odvětvím, jsou-li tyto údaje k dispozici, avšak budou usilovat o dosažení plného souladu;
 - c) budou usilovat o poskytování výhledových údajů o schválených projektech partnerským zemím, jako například ve formátu navrženém v rámci CRS/DAC nebo IATI (Iniciativa na podporu transparentnosti rozvojové pomoci).
- 4. Poskytnou partnerským zemím rozčleněné informace o veškerých relevantních tocích pomoci tak, aby partnerským zemím umožnily vykázat tyto toky v dokumentech týkajících se jejich státního rozpočtu, a tím usnadnily transparentnost vůči parlamentům, občanské společnosti a občanům.
 - 5. Budou prosazovat posílenou kapacitu OECD/DAC pro pravidelné a včasné zpřístupňování statistiky a analýzy celkových toků pomoci v otevřeném formátu, k němuž má přístup obecná veřejnost.
 - 6. Budou podporovat větší spolupráci mezinárodních iniciativ na podporu transparentnosti pomoci, včetně IATI, s OECD/DAC a usilovat o dosažení konsensu o společném mezinárodním standardu.
 - 7. Vyzvou Komisi, aby výroční zprávu EU o financování rozvoje použila jako vzor transparentnosti a odpovědnosti tím, že využije dotazník používaný v rámci procesu z Monterrey ke sledování pokroku na ústřední i národní úrovni.
 - 8. Budou podporovat větší transparentnost jako hlavní prioritní otázku v mnohostranných rozvojových institucích, včetně systému OSN a rozvojových bank, i u ostatních partnerů, jimž poskytujeme finanční prostředky.

B. Posílí vzájemnou a národní odpovědnost

EU a její členské státy budou v rámci odpovědnosti a vedení ze strany partnerských zemí a pokud možno se zahrnutím všech dárců:

Na národní úrovni:

9. Prosazovat vytvoření společného rámce pro sledování příslušných společných závazků dárců a partnerských zemí týkajících se účinnosti pomoci a vycházet přitom, kdykoliv to bude možné¹⁴, ze stávajících systémů a procesů, jako jsou například formát monitorovacího průzkumu podle pařížského prohlášení a PEFA¹⁵ a poznatky z nich získané:
 - a) delegace EU zorganizuje jednání, na němž se dohodne, který dárců zahájí diskuse o vzájemné odpovědnosti; mělo by se usilovat o součinnost se zprostředkovateli FTI;
 - b) delegace EU spolu s členskými státy určí stávající rámce pro posuzování výkonnosti zavedené v partnerských zemích. Tam, kde tyto rámce dosud neexistují, bude EU podporovat jejich urychlené zavedení pod vedením partnerských zemí a v rámci jejich priorit a cílů, a tam, kde rámce existují, bude EU usilovat o jejich posílení dle potřeby tak, aby bylo možné pravidelně přezkoumávat výkonnost dárců a partnerských zemí z hlediska jejich závazků v oblasti účinnosti pomoci na úrovni konkrétní země. Členské státy budou podporovat partnerské země, aby se v rámci tohoto procesu ujaly vedoucí úlohy;

¹⁴ V případě kandidátských zemí EU a potenciálních kandidátských zemí jsou základem pro různé aspekty rámce pro posuzování výkonnosti výroční zpráva o nástroji předvstupní pomoci a společné hodnotící výbory. Tyto nástroje mohou být přizpůsobeny tak, aby poskytovaly potřebné údaje, jako například finanční analýzu a údaje o závazcích v oblasti účinnosti pomoci, na systematičtější základě.

¹⁵ V rámci iniciativy v oblasti veřejných výdajů a finanční odpovědnosti (PEFA), která byla zahájena v roce 2005, byl vypracován rámec pro měření výkonnosti určený k hodnocení správy veřejných financí (PFM), což je hodnotící nástroj založený na ukazatelích. Zprávy PEFA, které byly vypracovány ohledně více než 60 zemí, obsahují podrobné výkazy o výkonnosti systémů PFM z hlediska různých aspektů.

- c) v zájmu zajištění relevantnosti, účelnosti a účinnosti by měl být vytvořen společný rámec pro posuzování výkonnosti na základě těchto základních zásad:
- zamezení zdvojování: daný rámec by měl fungovat v rámci existujících společných konzultačních mechanismů, jsou-li již zavedeny, a může být postupně rozvíjen v souladu s místním kontextem a dostupnou kapacitou;
 - začlenění: cílem rámce by mělo být začlenění všech dárců, bez ohledu na používané způsoby pomoci, i rozpočtových orgánů jednotlivých zemí;
 - vzájemnost: měl by se vztahovat jak na závazky dárců, tak na závazky partnerské země;
 - srovnatelnost: měl by sledovat výkon jednotlivých dárců srovnatelným způsobem;
 - pravidelnost: posuzování by mělo být prováděno pravidelně a v souladu se systémy a časovým harmonogramem partnerské země;
 - podávání zpráv o vlastní činnosti: dárci i státní správa by se měli zavázat, že budou pravidelně poskytovat údaje o příslušných operacích v dané zemi, jež budou posuzovány podle místně stanovených kritérií,
- d) Delegace EU a členské státy by měly tyto rámce pro posuzování výkonnosti posoudit včas, aby bylo možné vyměnit si první výsledky společného posouzení výkonnosti na úrovni jednotlivých zemí s partnerskými zeměmi do listopadu 2011 a provést nezbytné úpravy, a to s přihlédnutím k probíhající práci OECD/DAC;
- e) plnění těchto společných závazků bude základem pro probíhající politický dialog mezi dárci a partnerskými zeměmi na úrovni projektů, odvětví a jednotlivých zemí. EU rovněž využije politický dialog k tomu, aby podpořila veřejnou diskusi, a povolala tak k odpovědnosti jak dárce, tak orgány státní správy.

10. Podporovat úlohu organizací občanské společnosti, včetně ženských uskupení, jakož i sdělovacích prostředků, místních správních orgánů, parlamentů a národních kontrolních orgánů při povolávání orgánů státní správy partnerské země i dárců k odpovědnosti, včetně poskytování podpory pro nezbytný rozvoj kapacity. EU a její členské státy budou podporovat otevřenější rámce pro užší zapojení partnerských zemí, včetně místních orgánů, parlamentů, občanské společnosti a soukromého sektoru.
11. Prověří, zda je reálné vypracovat v roce 2011 návrhy dalších opatření na posílení národní odpovědnosti, která je klíčem k zajištění účinné správy a řízení, vede k lepší vzájemné odpovědnosti a je v konečném důsledku nejlepší zárukou efektivního využití zdrojů pro účely rozvoje. Tyto návrhy budou vycházet z mapování a analýzy osvědčených postupů v oblasti národní odpovědnosti a zohlední pokračující činnost Pracovní skupiny pro účinnost pomoci a sítě GOVNET¹⁶, která působí v rámci OECD/DAC;
12. Pokud jsou EU nebo její členské státy již zapojeny nebo se rozhodnou zapojit do samostatných procesů vzájemné odpovědnosti na úrovni jednotlivých zemí, aby zajistily dosažení rychlých a viditelných výsledků, zatímco komplexnější vyjednávání ještě probíhají, pak EU nebo dotyčné členské státy zajistí, aby tyto procesy podporovaly komplexní dohodu o vzájemné odpovědnosti a současně vytvořily základ pro její dosažení.

¹⁶ Síť pro správu a řízení (GOVNET) Výboru pro rozvojovou pomoc (DAC) má za cíl zlepšit účinnost dárcovské pomoci na podporu demokratické správy a řízení v rozvojových zemích. Vytváří fórum pro členy DAC a partnerské země, v jehož rámci se určují osvědčené postupy a vytvářejí politické a analytické nástroje.

Na mezinárodní úrovni:

EU a její členské státy:

13. Budou koordinovat své postoje v diskusích o mezinárodní vzájemné odpovědnosti na jednotlivých fórech, včetně fóra OSN pro rozvojovou spolupráci, Pracovní skupiny o účinnosti pomoci a DAC. To zahrnuje podporování úsilí fóra pro rozvojovou spolupráci v oblasti vzájemné odpovědnosti.
 14. Začlenění zjištění plynoucí z národních rámců vzájemné odpovědnosti v dotyčných partnerských zemích do vzájemných hodnocení dárců v rámci DAC.
-

**Seznam partnerských zemí iniciativy urychleného provádění a zprostředkujících
a podporujících dárců**

Dárcovská země EU	Hlavní zprostředkovatel v:	Podporující zprostředkovatel v:
BE	Burundi	-
CZ	-	Mongolsko, Moldavsko
DE	Burkina Faso, Kambodža, Ghana, Sierra Leone (spolu s IE), Zambie	Kamerun, Mozambik, Tanzanie, Uganda
DK	Benin, Bolívie (spolu s ES), Keňa	Bangladéš, Burkina Faso, Kambodža, Ghana, Mozambik, Nikaragua, Tanzanie,
FR	Kamerun, Středoafriická republika, Madagaskar, Mali (spolu s NL),	Burkina Faso, Ghana, Mozambik, Senegal, Vietnam
IE	Sierra Leone (spolu s DE)	Etiopie, Mozambik, Uganda, Tanzanie, Vietnam,
IT	Albánie	Bolívie, Etiopie, Keňa, Mozambik, Senegal
LU	-	Nikaragua, Burkina Faso
NL	Bangladéš (spolu s Evropským společenstvím), Mali (spolu s FR), Mozambik	Benin, Bolívie, Burkina Faso, Burundi, Ghana, Mozambik, Nikaragua, Senegal, Tanzanie, Uganda, Zambie
ES	Bolívie (spolu s DK), Haiti	-
PT	-	Mozambik
SE	Srbsko, Ukrajina	Bangladéš
SI	Bývalá jugoslávská republika Makedonie	-
UK	Kyrgyzská republika, Rwanda	Etiopie, Keňa, Moldavsko, Sierra Leone
EVROPSKÉ SPOLEČENSTVÍ	Bangladéš (spolu s NL), Etiopie, Nikaragua, Tanzanie, Vietnam	Benin, Bolívie, Burundi, Kambodža, Středoafriická republika, Ghana, Haiti, Laos, Malawi, Mali, Mozambik, Zambie